

N:o 5.

Af Herr **A. Helander**: *Om förändrad lydelse af Riksdags-ordningens 13 § 3 mom.*

Då vid 1873 års riksdag man antog annan lydelse af 13:de paragrafen i Riksdags-ordningen, hade man så uteslutande i sigte att ändra denna paragraf i syfte att stad, som blef förlagd under landsrätt, det oakadt skulle få behålla sin representationsrätt såsom stad, att man förbisåg angelägenheten af att samtidigt ändra paragrafens lydelse så, att det förnyade ordnandet af valkretsarne för flertalet af rikets städer, hvarom i mom. 3 nämnes, komme i öfverensstämmelse med de stadgade treåriga riksdagsperioderna, hvilket icke kan blifva händelsen, om detta ordnande, på sätt nu är föreskrifvet, skall ske hvart tionde år.

Ifrågavarande moment af 13:de paragrafen har nu följande förändrade lydelse:

»3. I hvarje stad, som eger en folkmängd af tiotusen eller mer, utses en riksdagsman för hvarje fullt tal af tiotusen. Öfriga städer skola första gången af Konungen, och derefter hvart tionde år af Kammaren ordnas, så vidt ske kan länsvis, i särskilda valkretsar, som hvardera utse en riksdagsman, och skall hvarje sådan valkrets innehålla en folkmängd af minst sextusen och högst tolf tusen.»

Till följd af detta stadgande, och sedan Konungen år 1866 ordnat valkretsarne, måste Riksdagens Andra Kammare nästinstundande år 1876 företaga ny indelning i valkretsar för ifrågavarande städer. Med det året har dock redan en ny riksdagsperiod börjat, hvadan det är klart att den nya kretsindelningen, beslutad redan år 1876, icke kan vinna tillämpning förr än vid de val, som år 1878 anställas för riksdagsperioden 1879—1881. Då valkretsarne sedermera ånyo, år 1886, ordnas, sker detta ordnande i medlersta året af riksdagsperioden, och först nästa gång derefter, eller år 1896, inträffar ordnandet i tredje året af perioden, så att de val

som det året anställas, ske för den omedelbart derefter följande riksdagsperioden 1897—1899, hvarefter år 1906 samma förhållande eger rum som år 1876 o. s. v.

Då riksdagsperioden omfattar tre år, kan det svårigen vara lämpligt att valkretsarne ordnas hvart tionde år, emedan derigenom, på sätt ofvan är visadt, endast hvart tretionde år det inträffar, att beslut om ny kretsindelning vinner tillämpning för den riksdagsperiod, som omedelbart inträder nästa år efter det sista året i föregående perioden, under hvilket beslutet fattades. Riktigare synes det vara att, i stället för hvart tionde, antaga hvart nionde år, då ordnandet kan ske för tre riksdagsperioder hvarje gång, och valen således alltid förrättas, efter nya kretsindelningen, samma år som sådan af Andra Kammaren blifvit beslutad.

Ehuru jag för egen del icke anser rätt tjenligt att nyssnämnda Kammarer ensam ordnar valkretsarne, utan helst såge att Konungen fortfarande dertill egde rätt, eller ock att bestyret på Riksdagen öfverflyttades, anser jag mig dock icke böra föreslå en förändring i detta syfte, då jag förmodar, att Andra Kammaren derpå icke skulle finnas benägen att ingå. Deremot synes mig, som skulle förändring, i afsigt att endast förkorta tiden emellan det Kammaren hvarje gång ordnar valkretsarne, från 10 till 9 år, icke skäligen böra möta synnerligt motstånd, då påtagligen derigenom enkelhet och reda vinnas. Af denna anledning, och för den händelse att Konstitutions-Utskottet icke skulle finna lämpligt föreslå, ej blott förkortning med ett år i nu stadgade tid för ifrågavarande valkretsars ordnande, utan äfven att ordnandet sker genom Konungen eller Riksdagen, får jag härmed vördsamt hemställa om följande förändrade lydelse af Riksdags-ordningens 13 § 3 mom., nemligen:

»3. I hvarje stad, som eger en folkmängd af tiotusen eller mer. utses en riksdagsman för hvarje fullt tal af tiotusen. Öfriga städer skola år 1878, och derefter hvart nionde år af Kammaren ordnas, så vidt ske kan länsvis, i särskilda valkretsar, som hvardera utse en riksdagsman, och skall hvarje sådan valkrets innehålla en folkmängd af minst sextusen och högst tolf tusen.»

Om remiss till Konstitutions-Utskottet anhålles.

Stockholm den 22 Januari 1875.

Adolf Helander.